

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Scheepersmaat 2
9405 TA Assen

Datum **11 december 2024**
Betreft Instemming gewijzigd winningsplan Pieterzijl-Oost

Besluit

1. Inleiding

Op 27 oktober 2023 heeft de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de staatssecretaris) een verzoek ontvangen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V., geregistreerd onder KvK-nummer 04008869 0000 (hierna: NAM), om in te stemmen met een wijziging van het winningsplan Pieterzijl-Oost. De aanvraag behoeft op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) instemming van de Minister van Economische Zaken en Klimaat. De bevoegdheid tot instemmen met een winningsplan is thans belegd bij de Minister van Klimaat en Groene Groei (hierna: de minister).

Het gasveld Pieterzijl-Oost ligt in de provincies Groningen en Fryslân, de gemeentes Noardeast Fryslân en Westerkwartier, in het verzorgingsgebied van het Wetterskip Fryslân en binnen de grenzen van de winningsvergunningen Tietjerksteradeel III (d.d. 25 januari 2018, Staatscourant 2018, nr. 5149) en Groningen (30 mei 1963, Staatscourant 1963, nr.168).

Sinds 2019 produceert NAM gas uit het gasveld Pieterzijl-Oost vanaf de locatie Warfstermolen (put WFM-3).

In 2019 is ingestemd met de productie tot en met 2024. Het ingediende winningsplan betreft uitsluitend de verlenging van de productie tot en met 2030. NAM verwacht nog maximaal 98 miljoen Nm³ gas¹ te kunnen winnen vanaf 2024 tot en met 2030. De eerder vergunde productievolumes worden niet overschreden.

¹ Normaal kubieke meter is het volume gas omgerekend naar een 'normaal' temperatuur en 'normaal' druk en wordt afgekort als Nm³.

Klimaat en Groene Groei

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/kgg

Behandeld door

T 070 [REDACTED]
[REDACTED]@minezk.nl

Ons kenmerk

KGG / 87259909

Uw kenmerk

Bijlage(n)

2. Beleid gaswinning in Nederland

Het kabinet zet in op besparing en de ontwikkeling van duurzame energie. Gas zal echter, als transitiebrandstof, de komende jaren noodzakelijk blijven. Op dit moment wordt ruim een derde van het primair energieverbruik van Nederland nog ingevuld door aardgas. Dit gas is nodig voor huishoudens om te koken, douchen en huizen in de winter te verwarmen. Ook de Nederlandse industrie kan nog niet zonder. Er is op dit moment nog niet voldoende duurzame energie beschikbaar om helemaal te stoppen met het gebruik van aardgas. Stoppen met gaswinning uit kleine velden vergroot de Nederlandse afhankelijkheid van de import van gas van buiten Europa. Ook is de CO₂-uitstoot van de winning en transport van gas dat wordt gewonnen uit Nederlandse kleine velden enkele malen lager dan de uitstoot van geïmporteerd aardgas.

Het kabinet onderzoekt hoe de gaswinning op land verantwoord kan worden afgebouwd. Dit is toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer van 6 december 2024 (Kamerstuk 2024-2025, 33529, nr. 1264).

De minister benadrukt dat, ongeacht het uiteengezette belang van gaswinning in Nederland, activiteiten in de diepe ondergrond alleen plaatsvinden als dit veilig en verantwoord kan.

3. Juridisch kader en voorbereidingsprocedure

3.1 Mijnbouw wet- en regelgeving

Een verzoek tot instemming met een gewijzigd winningsplan wordt getoetst aan de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) vormen het juridisch kader waaraan de aanvraag wordt getoetst.

Uit artikel 34, vierde lid, onder b, van de Mbw volgt welke procedure van toepassing is. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (de uitgebreide voorbereidingsprocedure) is niet van toepassing indien sprake is van een wijziging van ondergeschikte aard omdat die niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van winning, alsmede daarmee verband houdende activiteiten,
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en
- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

Of de minister kan instemmen met het gewijzigde winningsplan, wordt getoetst aan artikel 36, eerste lid van de Mbw, zoals dat gold op het moment dat de aanvraag werd ingediend. De minister kan de instemming geheel of gedeeltelijk weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden, indien dat gerechtvaardigd wordt door één van de volgende belangen:

- de veiligheid van omwonenden,
- het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- het belang van planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte of andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen,
- de nadelige gevolgen voor het milieu of de natuur.

3.2 Voorbereidingsprocedure

Het verzoek van NAM van 27 oktober 2023 betreft de verlenging van de periode van gaswinning uit het veld Pieterzijl-Oost tot en met 2030. Hiermee kan NAM het totale productievolume, waarmee reeds in 2019 is ingestemd, winnen. Het productievolume neemt niet toe ten opzichte van het volume waarmee in 2019 is ingestemd.

De minister is van oordeel dat de verzochte verlenging van de productieperiode een wijziging van ondergeschikte aard is, omdat deze verlenging niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten en risico's dan in 2019. De minister motiveert dit verder onder punt 6 van dit besluit. Gelet op artikel 34, vierde lid onder b, van de Mbw, is dit verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit daarom voorbereid met toepassing van hoofdstuk 4 van de Awb.

Advies is gevraagd aan TNO-AGE (artikel 123, tweede lid, van de Mbw), SodM (artikel 127 van de Mbw) en alle betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid, van de Mbw).

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen daartegen bezwaar maken. Hoe dat moet, staat onderaan dit besluit.

4. Adviezen

Op verzoek van de minister hebben de volgende adviseurs advies uitgebracht over de aanvraag:

- TNO-AGE heeft op 30 januari 2024 (kenmerk: AGE 24-10.020). Dit advies bevatte een verschrijving die op 29 oktober 2024 is aangepast. Op 22 mei 2024 (kenmerk: AGE-24.10.070) heeft TNO-AGE een aanvullend advies uitgebracht.
- Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) heeft op 4 april 2024 advies uitgebracht (kenmerk: ADV-8464).
- Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân heeft op 15 juli 2024 advies uitgebracht (kenmerk: 02270821).
- Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen heeft op 18 juli 2024 advies uitgebracht (kenmerk: 2024-086886).
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noord East Fryslân heeft op 18 juli 2024 advies uitgebracht (kenmerk: 2024-129892).
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier heeft op 3 juli 2024 advies uitgebracht (kenmerk: 1969155239).
- Het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân heeft op 17 juli 2024 advies uitgebracht (kenmerk: WFRL-605823).

Naast het winningsplan van NAM hebben de betrokken decentrale overheden ook de adviezen van TNO-AGE en SodM ontvangen.

5. Feiten en berekeningen

De gaswinning vindt plaats volgens een winningsplan waarmee de minister heeft ingestemd. In een winningsplan worden onder meer gegevens opgenomen over de verwachte hoeveelheid gas die in totaal gewonnen kan worden en hoe lang de gaswinning gaat duren. Ook de bodemdaling en de bodemtrilling die veroorzaakt kan worden door gaswinning wordt berekend en beschreven in het winningsplan.

Hieronder wordt op hoofdlijnen beschreven welke feiten en berekeningen NAM in het ingediende gewijzigde winningsplan heeft opgenomen. Daarna volgen de adviezen van de adviseurs over de gepresenteerde feiten en berekeningen en de beoordeling door de minister, waarbij op basis van een integrale afweging beargumenteerd wordt of het advies of de aanbeveling wordt overgenomen.

Of er sprake is van een andere beoordeling van de effecten van de gaswinning wordt in hoofdstuk 6 besproken. Adviezen ten behoeve van deze beoordeling door de minister komen ook in hoofdstuk 6 aan de orde.

5.1 Productieduur en productievolume

Winningsplan NAM

NAM heeft het gasveld Pieterzijk-Oost in 2015 aangeboord, in 2016 enkele maanden getest en in 2019 het veld in productie genomen. Tot eind 2022 is in totaal 92 miljoen Nm³ aardgas uit het gasveld Pieterzijk-Oost geproduceerd. Binnen het geldende winningsplan mag maximaal 255 miljoen Nm³ aardgas worden geproduceerd. NAM verwacht in de resterende periode van het huidige winningsplan en de winningsperiode van de voorliggende herziening totaal nog tussen de 23 tot 98 miljoen Nm³ aardgas te winnen en blijft daarmee binnen het vergunde maximum productievolume. Afhankelijk van het productiescenario, vindt er tot en met 31 december 2030 winning plaats uit het gasveld.

Advies TNO-AGE

TNO-AGE stelt dat de wijziging van het winningsplan een verlenging van de productieduur betreft. De winning blijft net als in het geldende winningsplan doelmatig en efficiënt.

Advies SodM

SodM stelt dat de voorgestelde verlenging van productieduur naar huidige kennis en techniek, planmatig en efficiënt uitgevoerd zal worden. Het totale winningspercentage is aan de lage kant, maar gezien de beperkte doorlaatbaarheid van het reservoir is dit niet geheel vreemd. Het geactualiseerde winningsplan betreft alleen een verlenging van de winningsperiode. Ook zal er geen gebruik gemaakt worden van reservoirstimulatie of van uitbreiding van het aantal putten. SodM adviseert een voorschrift op te nemen dat bij een eventuele instemming het maximale volume en de tijdsduur van de winning in het hoog scenario bevat.

Conclusie

De minister stelt, op basis van de adviezen van SodM en TNO vast, dat het door NAM verwachte totale eindproductievolume tot en met 2030, realistisch is.

5.2 Bodembeweging

Gaswinning in de diepe ondergrond kan bodembeweging tot gevolg hebben. Bodembeweging laat zich onderverdelen in bodemdaling en bodemtrilling. Een verzoek tot instemming met een (gewijzigd) winningsplan bevat altijd een beschrijving van de bodembeweging. Voordat de effecten van de verwachte bodembeweging kunnen worden beoordeeld is het noodzakelijk om vast te stellen of de gepresenteerde berekeningen in de aanvraag reëel zijn.

5.2.1 Bodemdaling

Door gas te winnen daalt de druk in het gesteente waarin het gas zit opgesloten. Door de drukdaling zal deze gesteentelaag onder het gewicht van de erboven liggende lagen wordt samengedrukt. Doordat de gesteentelagen boven het

gasveld mee dalen, ontstaat aan het aardoppervlak een bodemdalingskom. Hoe groot en hoe diep die kom is, wordt berekend door NAM en wordt gecontroleerd en nagerekend door TNO-AGE.

Gedurende de periode van gaswinning wordt de bodemdaling gemeten volgens het meetplan Noord-Nederland. De gemeten bodemdaling kan worden veroorzaakt door autonome bodemdaling en door de gaswinning. Autonome bodemdaling is een natuurlijke daling door bijvoorbeeld inklinking van veen of kleilagen in de ondiepe bovenste grondlaag door droogte. SodM controleert of de metingen en verklaringen omtrent de gemeten bodemdaling kloppen.

Winningsplan NAM

De berekening van de bodemdaling door NAM laat zien dat de maximale bodemdaling als gevolg van productie uit het gasveld Pieterzijl-Oost 2 cm bedraagt. De verwachte bodemdaling als gevolg van alle velden in de omgeving is maximaal 8 cm boven het gasveld Pieterzijl-Oost. Dit is inclusief na-ijlende bodemdaling. NAM stelt dat dit gelijk is aan de inschatting binnen het geldende winningsplan. NAM heeft rekening gehouden met een onzekerheid van 25% voor de parameters. Binnen deze onzekerheidsrange blijven alle modelprognoses voor de bodemdaling veroorzaakt door het gasveld Pieterzijl-Oost onder de 2 cm. De maximale bodemdaling veroorzaakt door alleen de gaswinning uit het gasveld Pieterzijl-Oost bedraagt 2 cm.

Advies TNO-AGE

Rekening houdend met een onzekerheidsmarge komt TNO-AGE op een vergelijkbare prognose als NAM. TNO-AGE kan zich vinden in de gebruikte parameters en de bodemdalingsberekening van NAM.

De standaard onzekerheidsmarge die NAM voor haar bodemdalingsmodellen gebruikt is 2 cm, ruim groter dan de maximaal gemodelleerde bodemdaling van gasveld Pieterzijl-Oost. Deze mate van onzekerheid vindt TNO-AGE gepast voor de mate van gemodelleerde bodemdaling en het gebrek aan kalibratie van de gemodelleerde bodemdaling ten opzichte van bodemdalingsmetingen. TNO-AGE merkt op dat er zich geen peilmerken bevinden binnen de veldcontouren van gasveld Pieterzijl-Oost. Hierdoor zal het precieze aandeel van het gasveld Pieterzijl Oost op de totale maximale bodemdaling niet geobserveerd worden. Gezien de geringe mate van gemodelleerde bodemdaling vindt TNO-AGE dit aanvaardbaar.

NAM gebruikt in het winningsplan het rate-type compactiemodel (RTiCM) in plaats van het lineaire elastische compactiemodel van het geldende winningsplan. Het RTiCM beschrijft in tegenstelling tot het lineair elastisch model zowel lineair elastisch als kruipgedrag en is in staat na-ijl effecten te modelleren. Gebruik van RTiCM geeft voor velden in Noord-Nederland in het algemeen een betere overeenkomst met metingen dan het lineaire compactiemodel. TNO-AGE vindt gebruik van RTiCM een verbetering. TNO-AGE heeft de door NAM gepresenteerde parameters vergeleken met andere winningsplannen in de omgeving en met de Statusrapportage Bodemdaling Noord-Nederland. Deze parameters vallen binnen de bandbreedte voor overeenkomstige gasvelden en de orde van grootte is reëel bevonden.

TNO-AGE concludeert dat de verwachte bodemdalingsprognose niet veranderd is ten opzichte van het geldende winningsplan.

Advies SodM

SodM stelt dat de uitkomst van de bodemdalingsberekening ongewijzigd is ten opzichte van het geldende winningsplan.

Conclusie

De minister stelt op basis van de adviezen van TNO en SodM vast dat de verwachte totale bodemdaling door de gaswinning uit Pieterzijl-Oost minder dan 2 cm bedraagt. Ook met de toekomstige gaswinning uit gasveld Pieterzijl-Oost blijft de bodemdaling minder dan 2 cm. De minister stelt vast dat er geen wijziging is van de te verwachte bodemdaling ten opzichte van het geldende winningsplan.

5.2.2 Bodemtrilling*Winningsplan NAM*

Om de effecten van bodemtrilling door gaswinning te bepalen heeft NAM een seismisch risicoanalyse uitgevoerd op grond van de tijdelijke leidraad 'Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning' (hierna: SRA). Op grond van de SRA wordt een gasveld geclassificeerd in één van de drie risicocategorieën: categorie I, categorie II of categorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op zowel ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect van een bodemtrilling) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden. Er zijn geen historische aardbevingen toegewezen aan het gasveld Pieterzijl-Oost. Conform de leidraad heeft NAM de magnitude van de realistisch sterkste beving op basis van de breukgeometrie en energiebalans berekend. De maximale magnitude van een potentiële beving bedraagt volgens NAM 3,2. Dit komt overeen met het geldende winningsplan. De kans op een dergelijke beving is zeer klein.

Advies TNO-AGE

TNO-AGE heeft de berekening van NAM gecontroleerd en komt tot dezelfde resultaten.

Advies SodM

SodM komt tot dezelfde resultaten als NAM. SodM merkt op dat de oostelijke randbreuk van het gasveld Pieterzijl-Oost wordt gedeeld met Grijskerk UGS. Ook deze randbreuk, is meegenomen in de beoordeling van het seismisch risico.

Conclusie

De minister stelt op basis van het advies van TNO-AGE vast dat NAM een berekening van de kans op een bodemtrilling en de realistisch sterkst mogelijke bodemtrilling heeft opgesteld. De minister stelt vast dat de kans op een bodemtrilling door de gaswinning uit het veld Pieterzijl-Oost niet groter is dan in het geldende winningsplan is berekend. Hetzelfde geldt voor de realistisch sterkst mogelijke bodemtrilling.

6. Beoordeling van de aanvraag

De minister heeft in hoofdstuk 5 geconcludeerd dat de effecten van de wijze van winning en de daarmee verband houdende activiteiten, door de gevraagde wijziging van de productieperiode, niet anders zijn dan in het winningsplan uit 2019 zijn omschreven. De te verwachten bodemdaling en de kans op een bodemtrilling als gevolg van de gaswinning uit het gasveld Pieterzijl-Oost blijven gelijk. Met dit plan heeft de toenmalige minister ingestemd.

6.1 Planmatig gebruik en beheer van delfstoffen

De minister heeft beoordeeld of de gaswinning op grond van het geactualiseerde winningsplan nog steeds als planmatig beoordeeld kan worden als bedoeld in artikel 36 van de Mbw. Bij planmatig gebruik en beheer van de ondergrond moet er sprake zijn van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop de delfstof wordt gewonnen, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen delfstof van belang zijn. De in het winningsplan aangegeven winbaarheidsfactor moet reëel zijn, gezien de technische parameters en geologische omstandigheden van het gasveld. Daarnaast dient een andere gebruiksvorm van de ondergrond door de gaswinning niet ongewenst onmogelijk gemaakt te worden.

Het gasveld Pieterzijl-Oost betreft een bestaand winningsgebied. Er zijn geen andere gebruiksvormen van de ondergrond voorzien.

De minister stelt vast dat door de gevraagde verlenging van de productieduur voor gasveld Pieterzijl-Oost, de wijze van winning niet wijzigt, de hoeveelheid te winnen gas minder is dan waarmee eerder is ingestemd en ook een andere vorm van gebruik van de ondergrond niet onmogelijk wordt gemaakt.

Gezien bovenstaande concludeert de minister dat de door NAM aangevraagde verlenging van de productieperiode voor het gasveld Pieterzijl-Oost tot en met 31 december 2030 planmatig is. De minister volgt de adviseurs en heeft de maximale productie opgenomen in dit besluit.

6.2 Veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan

6.2.1 De effecten van bodemdaling

Winningsplan NAM

Ten aanzien van de bodemdaling verwacht NAM tot aan het einde van de productie een geringe daling van minder dan 2 cm. De totale bodemdaling veroorzaakt door het gasveld Pieterzijl-Oost en de omliggende velden betreft minder dan 8 cm. NAM verwacht geen directe schade aan gebouwen, bouwwerken en infrastructuur omdat de resulterende vervorming van de bovengrond klein is bij de verwachte omvang van de bodemdaling.

Advies TNO-AGE

Ten aanzien van de verwachte omvang van de bodemdaling als resultaat van de gasproductie kan TNO-AGE zich vinden in de verwachting van NAM. Dit geldt eveneens voor de verwachte schade als gevolg van de totale bodemdaling door gasproductie. TNO-AGE acht het onwaarschijnlijk dat de beperkte bodemdaling leidt tot directe schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied.

Advies SodM

SodM stelt dat de maximale, door de gaswinning in het gebied veroorzaakte, bodemdaling van maximaal 2 cm geen veiligheidsrisico of schade veroorzaakt. Wel kan de bodemdaling gevolgen hebben voor de waterhuishouding en de eventueel te nemen maatregelen. Gezien de cumulatieve totale bodemdaling boven het gasveld Pieterzijl-Oost door productie uit naburige gasvelden maximaal 8 cm is, adviseert SodM om een voorschrift op te nemen over de maximale toegestane bodemdaling. Ook adviseert SodM om een voorschrift op te nemen zodat NAM rapporteert over de eventuele gevolgen van de bodemdaling en, in samenspraak met het waterschap, provincie en gemeentes, de beheersmaatregelen en

financiële afspraken die daarvoor zijn overeengekomen. SodM adviseert NAM om de bodemdalingsmetingen uit 2023 te betrekken in het overleg met de waterschappen.

Advies provincie Fryslân en wetterskip Fryslân

Het wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân stellen dat moet worden gekeken naar de totale bodemdaling in een gebied. De gevolgen van bodemdaling door gaswinning zijn onomkeerbaar. Het wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân stellen dat het beleid van de minister en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat strijdig met elkaar is. Zo vormt peilverlaging volgens de Kamerbrief water en bodem sturend, van 25 november 2022, geen passende herstelmaatregel meer voor bodemdaling. Het wetterskip Fryslân stelt dat alle bodemdaling, ook kleiner dan de kritische grenswaarde van 5 cm, moet worden gecompenseerd. Dit houdt in dit geval onder meer in dat het verlies aan waterberging in grond en oppervlaktewater hersteld moet worden.

Advies provincie Groningen

De provincie Groningen stelt dat waterpeilbeheersing binnen de bodemdalingskom als gevolg van de aardgaswinning uit het gasveld Pieterzijl-Oost onder druk ligt. Hierdoor neemt de vernatting van het gebied toe, met als gevolg dat landbouwpercelen steeds lastiger droog te houden zijn. Daarnaast ontstaat als gevolg van de bodemdaling een beperkte mogelijkheid om waterpeilen te kunnen verhogen om verzilting van het grondwater tegen te gaan. De provincie Groningen stelt voor dat de minister hierover in gesprek moet gaan met het Wetterskip Fryslân.

Advies gemeente Noard East Fryslân

De gemeente Noard East Fryslân stelt dat het niet uit te sluiten valt dat zich negatieve gevolgen kunnen voordoen. In een dergelijk geval raakt het aan het veiligheidsgevoel van inwoners en de leefbaarheid in de gemeente. Dat baart de gemeente aanhoudend zorgen. Temeer omdat compenserende maatregelen in de sfeer van peilbeheer niet langer mogelijk zijn.

Beoordeling door de minister van de effecten van bodemdaling

De minister stelt op basis van de adviezen van SodM en TNO-AGE vast dat de bodemdalingsberekeningen van NAM kloppen en dat de bodemdaling door de gaswinning uit het veld Pieterzijl-Oost conform de prognose in het eerdere winningsplan verloopt.

De minister concludeert tevens, mede op basis van de adviezen van TNO-AGE en SodM, dat de effecten van bodemdaling niet wijzigen ten opzichte van het winningsplan waarmee in 2019 is ingestemd.

Omdat de wijziging van het winningsplan niet leidt tot andere effecten dan in het besluit op het geldende winningsplan uit 2019 zijn beoordeeld, ziet de minister geen aanleiding om een voorschrift op te nemen op basis waarvan NAM rapporteert over de eventuele gevolgen van de bodemdaling en, in samenspraak met het waterschap, provincie en gemeentes, en over de beheersmaatregelen en financiële afspraken die daarvoor zijn overeengekomen. Omdat de maximale bodemdaling is vastgelegd in het winningsplan, is er geen aanleiding om een voorschrift op te nemen over de maximale bodemdaling. De minister merkt op dat NAM de bodemdalingsmetingen en analyse daarvan in de praktijk deelt met de lokale overheden. Ter uitvoering van de bestaande overeenkomsten tussen provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en NAM, en de provincie Groningen en NAM

inzake regeling vergoeding kosten bodemdaling aardgaswinning, is vastgelegd dat NAM eens in de vijf jaar zal rapporteren over haar bodemdalingsverwachtingen, rekening houdend met resultaten van actuele metingen en specifiek onderzoek op dit gebied. De laatste rapportage was in 2020. De volgende staat gepland voor 2025.

NAM heeft op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek de verplichting om eventuele ontstane schade te vergoeden.

6.2.2 De effecten van bodemtrilling

Winningsplan NAM

De kans op schade is sterk afhankelijk van zowel de kwetsbaarheid van de bebouwing als de intensiteit van de beving. Op grond van een matrix van de bovengrondse en ondergrondse factoren komt het gasveld Pieterzijl-Oost uit in seismische risicocategorie I. In het ernstigste geval kan er in de nabijheid van het gasveld lichte, niet-constructieve schade optreden aan meerdere gebouwen en kan er matige schade optreden aan enkele gebouwen.

Advies TNO-AGE

TNO-AGE stelt dat het gasveld Pieterzijl-Oost in de seismische risicocategorie I is te kwalificeren. TNO-AGE kan zich vinden in de beoordeling van NAM ten aanzien van de schadeprognose in het geval dat er zich een geïnduceerde aardbeving voordoet. Afhankelijk van de intensiteit van de beving, locatie van het epicentrum en de kwetsbaarheid van de gebouwen verwacht TNO-AGE dat er in het meest ongunstigste geval lichte schade kan optreden. De seismische risicocategorie van deze actualisatie is onveranderd ten opzichte van het geldende winningsplan.

Advies SodM

SodM stelt dat lichte schade kan voorkomen aan bebouwing en infrastructuur veroorzaakt door mogelijke geïnduceerde bevingen als gevolg van de aangevraagde en historische gaswinning. De bestaande monitoring van seismische activiteit via het reguliere monitoring netwerk van het KNMI met seismometers en versnellingsmeters is voldoende voor dit gasveld.

Beoordeling minister van de effecten van bodemtrilling

De minister stelt vast dat het gasveld Pieterzijl-Oost nog steeds in de laagste risicocategorie I valt. Een controleberekening van TNO-AGE onderschrijft deze conclusie.

De minister constateert op basis van de adviezen van SodM en TNO-AGE dat de kans op een bodemtrilling als gevolg van gaswinning uit het gasveld Pieterzijl-Oost, beperkt is en niet is gewijzigd ten opzichte van het geldende winningsplan. Het risico op schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, is ook beperkt en niet gewijzigd. Op basis hiervan constateert de minister dat de veiligheid van omwonenden niet in gevaar is.

De minister stelt vast dat de gevraagde aanpassing van de verwachte productieduur niet leidt tot een andere beoordeling van de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, dan waarmee in 2019 is ingestemd. Het voorschrijven van aanvullende maatregelen is niet noodzakelijk.

6.3 Natuur en milieu

De minister beoordeelt het winningsplan op nadelige gevolgen voor natuur en milieu. Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrillingen op natuur en milieu kan in algemene zin gesteld worden dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. De minister stelt in algemene zin vast dat een effect van bodemdaling zou kunnen zijn dat het grondwaterpeil in relatieve zin wordt beïnvloed, wat wil zeggen dat het water hoger kan komen te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee tot nadelige (en voordelige) gevolgen voor natuur en milieu.

Winningsplan NAM

NAM vermeldt in het winningsplan dat het dichtstbij gelegen Natura-2000 gebied Lauwersmeer op ruim 3 km van gasveld Pieterzijl-Oost ligt. De zeer geringe bodemdaling door de gaswinning uit het gasveld Pieterzijl-Oost zal niet van wezenlijk invloed zijn. De bodemdaling leidt volgens NAM zodoende in geen geval tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van het gebied. Daarnaast zal er volgens NAM vanwege de bodemdaling geen sprake zijn van verstoring, verlies of beschadiging van leefgebied van beschermde soorten.

Er zijn nabij de productielocaties geen waterwinning- en grondwater-beschermingsgebieden aanwezig. NAM verwacht dan ook geen significante aantasting voor deze gebieden als gevolg van de gaswinning.

Advies SodM

SodM stelt dat de beperkte hoeveelheden afgeblazen koolwaterstoffen een beperkte nadelige invloed zullen hebben voor natuur en milieu. Het afblazen dient wel zo veel mogelijk geminimaliseerd te worden.

SodM stelt dat de bijdrage van het gasveld Pieterzijl-Oost aan bodemdaling waarschijnlijk geen significant negatief effect zal veroorzaken voor het Natura-2000 gebied Lauwersoog. Echter, mede door productie uit naburige gasvelden, kan de bodemdaling oplopen tot 8 cm boven het gasveld Pieterzijl-Oost. In het geactualiseerde winningsplan is niet duidelijk wat de effecten zijn van de totale cumulatieve bodemdaling, veroorzaakt door productie uit alle naburige gasvelden, op het Natura-2000 gebied Lauwersmeer. SodM adviseert dat de minister hierover nader advies inwint bij andere adviseurs zoals het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en de decentrale overheden die hiervoor het bevoegd gezag vormen. Gedurende de gehele levenscyclus zal NAM ervoor moeten zorgen dat er geen nadelige effecten zijn voor natuur en milieu. SodM zal hier op toezien.

Beoordeling minister van de effecten op natuur en milieu

Bij het gasveld Pieterzijl-Oost is het risico op nadelige gevolgen voor natuur en milieu door een bodemtrilling niet aan de orde.

De minister constateert eveneens dat de bodemdaling die op basis van dit winningsplan wordt verwacht, geen ander effect zal hebben op natuur en milieu dan reeds is beoordeeld bij het winningsplan uit 2016. Een nader advies van andere adviseurs zoals het ministerie van LVVN die hiervoor het bevoegd gezag is, over de verlenging van de productieperiode is dan ook niet nodig. Andere maatregelen ter voorkoming van nadelige effecten voor natuur en milieu zijn ook

niet aan de orde. Daarnaast is volgens de uitspraak van 1 november 2023 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, (ECLI:NL:RVS:2023:4045, onder 6.1), de vraag of een vergunning krachtens de Wnb is vereist, gezien de in artikel 36 van de Mijnbouwwet opgenomen beoordelingsgronden, niet van belang bij een besluit over instemming met een winningsplan. Gelet daarop is in het kader van dit instemmingsbesluit geen passende beoordeling vereist als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb.

De minister concludeert dat de wijziging van de verwachte productieduur niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten op natuur en milieu dan bij het winningsplan uit 2016 en ook niet van de maatregelen ter voorkoming van nadelige effecten aan natuur of milieu door bodemdaling of bodemtrilling.

De milieueffecten als gevolg van de mijnbouwinrichting in Warfstermolen, zoals stokstofdepositie en het transport van condensaat en productiewater naar de behandelingsinstallatie, zijn geen onderdeel van de beoordeling van het winningsplan. Voor de mijnbouwinrichtingen gelden omgevingsvergunningen waarin de bovengrondse milieueffecten aan de orde komen (beschikking van 12 september 2013, kenmerk DGETM-EM / 13153261). SodM ziet toe op naleving van deze vergunningen.

6.4 Overige onderwerpen

Schaderegeling

De provincie Fryslân stelt dat de schaderegeling op voorhand optimaal geregeld moet zijn. Daarbij hoort niet dat eventueel gedupeerden zelf moeten bewijzen dat de opgetreden schade ook daadwerkelijk door gaswinning is veroorzaakt. De provincie Fryslân stelt dat de bewijslast bij de NAM hoort te liggen, zoals al bij wet is geregeld voor het gasveld Groningen. Zeker nu er meerdere schadeveroorzakende processen in het gebied spelen. Hierbij moet ook gekeken worden naar de indirecte effecten van gaswinning die mogelijk schade veroorzaken, zonder dat er een beving heeft plaatsgevonden.

Wantrouwen en onrust

De provincie Fryslân stelt tegen gaswinning te zijn. De zorgen en het wantrouwen onder de inwoners in gaswinningsgebieden zijn groot. De gemeente Westerkwartier stelt dat winning en opslag van aardgas al jaren zorgen voor onrust en overlast bij inwoners.

Verlenging past niet bij verminderen gebruik fossiele brandstoffen

De provincie Fryslân stelt dat zowel de centrale, alsmede de decentrale overheid, hierin een voorbeeldfunctie moet vervullen. De gemeente Noard East Fryslân stelt dat de oorspronkelijk opzet in het winningsplan Pieterzijl-Oost was dat de winning uit dit gasveld in 2024 beëindigd zou worden. Een verlenging van de duur van gaswinning is een stap in de verkeerde richting, zeker in een gebied waar al langer onrust is door meerdere gasactiviteiten.

De gemeente Westerkwartier merkt op een aardgasvrije gemeente te willen worden, duurzaam en toekomstbestendig.

Lustenverdeling

De provincie Fryslân stelt dat er een taak is voor de rijksoverheid in de lustenverdeling. De gemeente Noard East Fryslân stelt dat mijnbouwactiviteiten met zich meebrengen dat er in zekere mate specifieke regionale en lokale

belasting is. Het wetterskip Fryslân stelt dat, omdat gaswinning het gebied benadeelt de delfstoffenwinning aan de streek ten goede zou moeten komen.

KGG / 87259909

Beoordeling minister van de overige onderwerpen

De minister is zich bewust van de zorgen in de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van de in deze paragraaf opgenomen adviespunten. Bij de beoordeling van de overige adviezen is het van belang te benadrukken dat de af te wegen belangen en relevante feiten in het licht staan van het volgens de wet te nemen besluit. De aanvraag inclusief de adviezen worden getoetst en gewogen in het licht van de in de Mbw opgenomen toetsingsgronden. Onderdelen van een advies die zien op andere zaken dan waar de toetsingsgronden op zien, kunnen formeel juridisch geen rol spelen in het besluit van de minister en leiden dus niet tot het opnemen van een voorschrift in het besluit.

Schadeafhandeling

De minister vindt het van groot belang dat de omwonenden van het gasveld Pieterzijl-Oost rechtvaardig en snel geholpen worden bij een eventuele schadeclaim. De minister benadrukt dan ook dat het gebied waarop dit winningsplan betrekking heeft in het effectgebied ligt waar het Instituut Mijnbouwschade Groningen (hierna: IMG) schademeldingen afhandelt met toepassing van het wettelijk bewijsvermoeden. De bewoner die de schade meldt, kan bij het IMG kiezen voor daadwerkelijk herstel of een vaste vergoeding, waarbij er niet meer naar de oorzaak van de schade wordt gekeken (bij schade die naar zijn aard mijnbouwschade kan zijn). Alleen als een schademelder kiest voor een maatwerkbeoordeling kan het zo zijn dat het IMG op basis van een onderzoek naar de schadeoorzaak bewoners doorverwijst naar de Commissie Mijnbouwschade (hierna: CM). Dit gebeurt wanneer schade mogelijk is veroorzaakt door andere mijnbouw dan de gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslagen Norg en Grijskerk. Dit komt in de praktijk zelden voor vanwege de ruime mogelijkheden die het IMG heeft om de schade aan te pakken. Het IMG en de CM werken samen toe naar een één loket-werkwijze. Het uitgangspunt daarvan is dat bewoners niet meer te maken krijgen met verschillende procedures bij twee instanties, maar in één keer duidelijkheid krijgen over alle gemelde schade. Dit om ook in deze situaties de schadeafhandeling milder, menselijker en makkelijker te maken. Deze nieuwe werkwijze gaat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 in.

Wantrouwen en onrust

De minister heeft begrip voor het feit dat de decentrale overheden aandacht vragen voor wantrouwen en onrust. De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en benadrukt het belang van de relatie van NAM met de inwoners in het gebied. De minister adviseert NAM nadrukkelijk om in gesprek te blijven met de omgeving ten behoeve van het maatschappelijk draagvlak. Dit kan door goede informatievoorziening en transparante communicatie.

Verlenging past niet bij verminderen gebruik fossiele brandstoffen

De minister waardeert de inspanningen van de decentrale overheden om CO₂-uitstoot terug te dringen voor een schone en leefbare toekomst, gezamenlijk met bewoners en bedrijven. De minister begrijpt dat het ongemakkelijk is als de gemeente streeft naar de inzet van duurzame energie en er tevens nog gas in de gemeente wordt gewonnen. Tegelijkertijd kan niet zomaar worden gestopt met het winnen van gas uit de kleine velden. Aardgas speelt nog een belangrijke rol in

de transitie naar een duurzaam energiesysteem. Er is op dit moment nog niet voldoende duurzame energie beschikbaar om helemaal te stoppen met het gebruik van aardgas.

Lustenverdeling

De minister stelt dat in 2023 een verkenning is uitgevoerd naar een mogelijke andere lustenverdeling bij mijnbouwactiviteiten, op 7 februari 2024 is de appreciatie op het onderzoeksrapport 'Lustenverdeling Mijnbouw' naar de Kamer verstuurd (Kamerstuk 32 849, nr.240). Op basis van dit rapport is gesteld dat een nieuw herverdeelmiddel wenselijk is, maar dat het herverdeelmiddel gecompliceerd is en een alternatieve verdeling van risico's met zich meebrengt. Uiteindelijk moet voorkomen worden dat herverdeling tot nieuwe ongelijkheden leidt. Deze herverdeling is nog in ontwikkeling en is nog geen besluit over genomen.

Eindbeoordeling

De minister komt tot de conclusie dat het verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit met een aanpassing van de verwachte duur van de winning tot en met 2030 voor het gasveld Pieterzijl-Oost, niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van winning,
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en
- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

De minister is van oordeel dat het aanpassen van de verwachte productieduur aangemerkt kan worden als planmatige winning.

Daarnaast verwacht de minister geen nadelige effecten op natuur en milieu door de winning uit het gasveld Pieterzijl-Oost.

7. Besluit

Gelet op de inhoud van het door Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. ingediende winningsplan Pieterzijl-Oost van 27 oktober 2023, en de hierover ingewonnen adviezen;

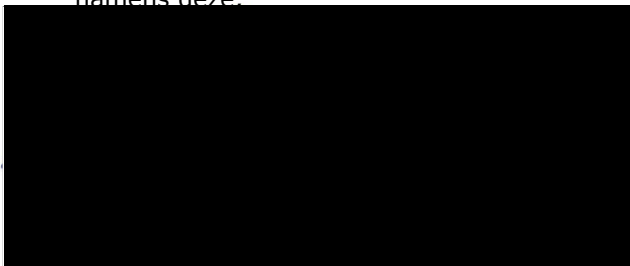
overwegende dat de winning door Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. vanuit het gasveld Pieterzijl-Oost op grond van artikel 34, eerste lid, van de MbW plaats dient te vinden overeenkomstig het ingediende winningsplan;

en gelet op de artikelen 34, derde lid, en 36, tweede lid, van de MbW;

besluit de Minister van Klimaat en Groene Groei in te stemmen met:

- het winningsplan Pieterzijl-Oost, gedateerd 27 oktober 2023;
- de verlenging van de productieperiode van de gaswinning uit het gasveld Pieterzijl-Oost tot en met 31 december 2030;
- een maximaal productievolume van 255 miljoen Nm³ aardgas, waarvan maximaal 98 miljoen Nm³ aardgas na inwerkingtreding van dit besluit wordt gewonnen.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
namens deze.

Bezwaar maken?

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een bezwaarschrift worden ingediend, door degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken.

Het bezwaarschrift moet worden ingediend bij de minister van Klimaat en Groene Groei, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de datum van ondertekening;
- het kenmerk of een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de gronden van het bezwaar.